

AD

GENESEOS CAP. I.

DISSERTATIO

QUAM

VENIA AMPL. ORD. PHILOS. UPSAL.

PRÆSIDE

GUSTAVO KNÖS

S. TH. DOCT.

LITT. ORIENTAL. PROF. REG. ET ORD.

PRO LAUREA

P. P.

CAROLUS GUSTAVUS AHLBERG

UPPLANDUS

Stip. Zedritz.

IN AUDIT. GUST. DIE XXXI MART. MDCCCXXI.

H. A. M. S.

P. IV.

UPSALIÆ,

EXCUDEBANT REGIE ACADEMIE TYPOGRAPHI

IN SACRAM REGIAM MAJESTATEM
SPECTATAE FIDEI VIRO
SUMME REVERENDO ATQUE CELEBERRIMO
S. S. THEOLOGIE DOCTORI
AD REGIAM ACADEMIAM UPSALIENS.
PROFESSORI REG. ORDIN. KALSENIANO

DOMINO

SVENONI LUNDBLAD

Præceptoris venerando
Patrono Optimo

Sacrum

voluit, debuit

CAROLUS GUSTAVUS AHLBERG.

gifu ljas aliam videmus differentiam, quam quod illud simplicius sit. Itaque optime sic verti videntur hi versus: *Varde ljas på himlafästet till att skilja dag ifrån natt,* och att utmärka tider och dagar och år, och de vare ljas på himlafästet till att lyfa öfver jorden. Si vero pro himlafästet mavis himmelens fäste, nihil moramur, nec multum repugnamus, si dictioni att utmärka tider, quæ nobis quidem commodior nostræque linguae ingenio adcommodatio videtur, præferas, ipsa verba premens, hanc: *de vare tecum för tider* (sint signa, et quidem temporibus). Sed simplici tider neque præoptamus beständta tider, neque års-tider, neque demum månader, quam significationem minus certam justoque arctioribus circumscriptam limitibus e Pl. CIV: 19. petuisse videtur Vetus Interpres.

Vers. 20.

Vetus: — *Göre vatnet af sig kråkande och lefvande djur, och foglar, som på jordene flyga under himmelens fäste.* *Novus:* — *framalstre vatnen sådana djur, som deri lefva, och sådana, som flyga öfver jorden uti himlarymden.*

Vim vocis γν̄ neutra harum Versionum adcurate expressit. Significat enim *propullulavit, verminavit, scatuit, copiainque*

involvit præcipue; unde optime vertitur: *Vimle vattnet af cet.*
 vel si eidem tribueris notionem activam abunde producere,
 erit: *framafſre vattnet i ymnighet cet.* Quod sequitur sub-
 stantivum ψυχ reptile quidem significat. Kråkande vero in
 krålande mutandum esse, patet. At non dici potest kråla
 de pisibus, ratis, aliisve animalibus et animalculis aqua-
 tilibus. Alter igitur vertendum מִזְבֵּחַ ψυχ Levit. XI: 10
 de quo hic agitur. Sunt animalcula aquatilia. Unde ver-
 tendum: *Vattendjur, lefvaende varelser,* vel potius fortasse,
 cum aqua nuper memorata fuerit: *djur, som sig röra och*
lefva. In subsequentibus utraque Versio, neglecto textu,
 qui non habet *et volucrem volantem, sed et volucris volitet,* a-
 liarum versionum auctoritate nititur, sicut LXX Interpre-
 tum: καὶ πετενὰ πετόμενα, Vulgatae; *et volatile super terram,*
 Lutheri: *Es errege sich das Wasser mit webenden und leben-*
digen Thieren, und mit Gevögel, das auf Erden unter der
Keste des Himmels fliege. Hinc vero conficeretur, volueres ex
 aqua productas esse, quod repugnat Capiti II: 19, ubi dicitur
 Deus formasse e terra omnes bestias agri, et omnes vo-
 lucres cœli. Sed cum nec ita ferat exemplar, potius
 reddendum: *och flyge foglar öfver jorden.* Mirum demum

videri potest, quod reddiderit Vetus וְלֹא per under.
 In his vero secutus est Lutherum atque Vulgatum, qui
 habet *sub firmamento cœli*. ὥν quidem nullibi significat *sub*,
 saepius vero *ad, juxta, coram, ante*, ut Cap. XVI: 7. XVIII:
 2. Levit. XXVI: 1. Exod. XXVII: 21. unde LXX hic
 habent κατὰ τὸ στέρεωμα τὸ ἔγανξ, suethice: *vid himlaſſlet*.
 Quod nobis quidem placet. Ita quoque de Wette: *es*
wimmele das Wasser von Wassertieren, lebendigen Wesen, und
Gevögel fliege über der Erde an der Veste des Himmels. Hoc
 vero loco id eodem proſsus redire, ac si diceretur *un-*
der himlahvalſvet, cuivis patet.

Vef. 21.

Vetus: *Och Gud skapade flora hvalar, och alla handa*
lefvande och krökande djur, som vattnet af sig gör, huart ef-
ter sin art, och allehanda fjäderfoglar, huart efter sin art.
 Novus: *Gud skapade flora hafsdjur, och alla djur som lefva,*
röras och frambringas i vattnen, efter deras art, och alla med
vingar flygande, huart och ett efter sin art.

Nobis quidem ita vertendum videtur: *Och Gud ska-*
pade de flora hafsdjuren, och alla lefvande djur, som sig röra,
af hvilka vattnet vimlar, efter deras art, och alla vingade fog-

lar, efter deras art. Si retinetur dictio af sig gör sive mutatur in framalstrar, forte dicas, aquam quidem produxisse non vero jam producere animantia, unde potius dicendum in præterito framalstrate vel framalstrat hæde. Evitatur vero hæc quæstio, si adhibetur vocabulum vimla, quo insuper plenius exprimitur שׁרָא.

Vers. 25.

Vetus: Och Gud gjorde villdjur på jorden hvart efter sin art, fänad efters sin art, allahanda kråkande djur på jordene efter sin art. Novus: Gud gjorde vilda djuren hvart och ett efter sin art, och fänad, hvart och ett efter sin art, och alla dem, som röras på jorden, hvart och ett efter sin art.

Non opus est, ut רְחִית הָרָא לreddatur vilda djur. Sufficit dicere djuren på marken, quod opponitur τῷ בְּהַמִּת fä nad bestiis cœcuribus, quæ interdum quoque voce חֶח comprehenduntur, ut Levit. XI: 2. 47. Neque opus est addere hvart, nisi adhibueris vocabulum sin, quod alias referretur ad Deum. Præstat ad verbum ponere: efter deras art, och fänaden efter dess art, och alla på jorden kråkande djur efter deras art, vel si mavis: allt, som på jorden krålar, efter dess art.

Vers. 26.

Vetus: Och Gud sade: Låt oss göra människona till ett belåte, det oss likt är, den råda skall &c. **Novus:** Då saade och Gud: låtom oss göra människan efter vårt belåte, det oss likna må, och råda &c.

Et hoc idem valere, constat ex collato Cap. V: 1. nnde de Wette: nach unserm Bild und Gleichniß. Ita nos quoque dicere possemus: efter vår bild och liknelse, sed magis placet till vår afbild och liknelse vel till vår afbild; till liknelse af oss; non vero till likhet inter oss, quod æquaritatem argueret. Non opus est cum Lutherio, vertente: ein Bild, das uns gleich sey, hendiadyn in versione exprimere; ineptius vero est Deo imaginem tribuere ut normam, secundum quam formaretur homo; unde reprobandum videtur efter vårt belåte.

Vers. 27.

Vetus: Och Gud skapade människona sig till ett belåte, till Guds belåte skapade han honom, Man och Quinno skapade han dem. **Novus:** Efter sitt belåte skapade Gud människan, efter Guds belåte Han honom, man och quinna skapade han dem.

Rectius; Och Gud skapade människan till sin afbild. Till Guds afbild skapade han henne; man och quinna skapade Han. Sic omitti potest dñs, quod otiosum videtur. Si

vero retinendum est, ubique cum de Wette ponendum
est *månniskor* in plurali, quod non minus licitum erit,
quam יְרַדֵּג vers. 26. reddere och hon skall råda. Habet
vero de Wette vers. 26: *lasset uns Menschen machen*, — die
da herrschen — vers. 27: *Und Gott schuf die Menschen nach sei-*
nem Bilde, nach dem Bilde Gottes schuf er sie, Mann und Weib
schuf er sie. Sed hoc minus placet.

Vers. 28.

וְכִבְשָׂה a Lutherο vertitur und machet sie euch unterthan,
quod retinuit de Wette. Sed non probanda hic videtur vox
underdānig, neque ob prolixitatem placet quod Novus habet
bruker henne såsom eder egendom. Fortasse optimum erit quod
Vetus habet, hafver henne under eder, leviter modo immuta-
tum in: underlägger eder henne; quod melius forte, quam under-
kufver henne, herrsker öfver henne, besitter henne. כבש subigere, sub-
jicere, proprie pedibus calcare. Zach. IX 15.

Vers. 29.

לְכֶם נָתַן uterque reddit: jag hafver gifvit eder. Luthe-
rus: Sehet da, ich hab euch gegeben allerley kraut. De Wette:
siehe! ich gebe euch alles Kraut. Et nobis quidem videtur fini
versus magis congruum, hic adhibere præsens, quam præ-
teritum tempus; quamvis levioris momenti sit, sive hoc
sive illud amplectaris.